

Gäller för: VE Barn o Kvinna

Giltig från: 2025-02-18

Innehållsansvar: Eva Andersson, (evaan22), Barnmorska

Giltig till: 2027-02-28

Granskad av: Pasi Bauer, (pasba1), Processchef

Godkänd av: Marie Hufvudsson, (marjo100), Verksamhetschef

Genital herpes och omvårdnad - gynekologi

Revideringar i denna version

Förlängd giltighetstid.

Bakgrund, syfte och mål

Omvårdnadsrutin för patienter som behandlas för genital herpes.

Arbetsbeskrivning

Ankomst

Det vanligaste är att patienten kommer till avdelningen med misstanke om genital herpes. Oftast är hon ordentligt sjuk med feber, huvudvärk och allmän sjukdomskänsla. Patienten söker ofta sjukvård på grund av blåsor och sår i underlivet som är smärtsamma och kan göra det svårt att kissa.

Speciell information av barnmorska eller sjuksköterska då patienten läggs in på grund av misstanke om genital herpes.

Information/undervisning

Genital herpes är en *virusinfektion* som vanligast *överförs sexuellt*.

Genital herpes kan orsakas av två typer av virus nämligen HSV 1 och HSV 2.

HSV 1 är vanligast på läpparna men kan även smitta genitalt.

Många kan ha haft HSV utan att veta om det. Man räknar med att 70 % av befolkningen har haft HSV 1 och 20 % av den vuxna befolkningen har haft HSV 2.

Såväl de som har symtom som de som är omedvetna om att de är smittade utsöndrar virus då och då, så kallad *asymtomatisk utsöndring*.

Minst 1/3 av de som har *förstagångsinfektion* får *återfall* men dessa blir alltid lindrigare än förstagångsinsjuknandet.

Psykosocialt

Känslan av att vara ofräsch och oren samt rädslan att smitta sin partner kan orsaka psykiskt lidande. Därför är det viktigt med samtal och stöd.

Smärta/sinnesintryck

Virusinfektionen medför smärtor i underlivet, dessa kan vanligtvis lindras med värktabletter och lokalbedövning i form av salva eller gel.

Elimination

Blåsorna och såren kan göra att det är svårt att kissa, patienten bör därför använda lokalbedövningsmedel en stund före toalettbesök. Trots denna åtgärd kan man behöva sätta en kateter i urinblåsan. Ibland behövs laxering då rädsla för smärta när man ska ”sköta magen” kan leda till förstopning.

Aktivitet

Vila är viktigt så länge patienten har allmän sjukdomskänsla.

Samordning

Vårdtid cirka 2–3 dygn.

Speciell omvårdnad

Patienten placeras i enkelrum.

Ankomstsamtal som dokumenteras i Melior.

Vid förstagångsinsjuknande eller vid oklar diagnos tas prover för att konstatera om det rör sig om herpes. För provtagning var god se [Unilabs sida om Herpes simplex](#).

Om prover inte är tagna på akuten tas prover ordinerade av läkare, vanligtvis CRP, blodstatus och temp.

Patienten behandlas ofta med antivirala mediciner, till exempel Valaciclovir 500 mg x 2 i 5–10 dagar. Kompresser indränkta i Xylocaingel fryses. Dessa använder patienten en halvtimme före toalettbesök i smärtlindrande syfte och för att underlätta vattenkastning och avföring.

Alvedon 2 tabletter, 500 mg x 2 och kapsel Oxynorm 5 mg har ofta bra smärtlindrande effekt.

Samordning

Patientens status bedöms fortlöpande av läkare via kontroll av temp, lab-data, smärta och inspektion av genitalia.

Information/undervisning

Yttre faktorer såsom *stress, trötthet eller andra infektioner kan utlösa återfall av herpesinfektionen*. Kvinnor kan ibland få herpes vid menstruation och för några kan den irritation som samlaget innebär på *slemhinnorna* i underlivet utlösa herpes. Återfall erfordrar sällan inläggning på sjukhus.

Bra information om genital herpes finns på 1177 ([Herpes i underlivet](#)).

Information och utskrivning av läkare

Resumé av vårdtillfället, upplysning om förhållningssätt inklusive samliv.

Partnern kan vända sig till venereologmottagning för eventuell provtagning.

Eventuellt sjukskrivning.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: VE Barn o Kvinna

Innehållsansvar: Eva Andersson, (evaan22), Barnmorska

Granskad av: Pasi Bauer, (pasba1), Processchef

Godkänd av: Marie Hufvudsson, (marjo100), Verksamhetschef

Dokument-ID: SKAS9716-1940753776-141

Version: 6.0

Giltig från: 2025-02-18

Giltig till: 2027-02-28